

جای مهر



«بسمه تعالی»

اداره آموزش و پرورش منطقه ۴ تهران

دبیرستان نمونه دولتی ابوعلی سینا متوسطه دوم

نام و نام خانوادگی:

تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۳/۷

رشته: کلیه رشته‌ها

پایه: دهم

امتحان: فارسی ۱

کلاس:

مدت زمان: ۹۰ دقیقه

تعداد صفحات: ۲

طراح: گروه ادبیات فارسی

شماره صندلی:

بارم	فرزندان خوبم با یاد خدا و ذکر صلوات بر پیامبر مهربانی‌ها و خاندان مطهرش به سوالات زیر با دقت پاسخ دهید.				
	قلمرو زبانی (۷ نمره)				
۱	معنی واژگان مشخص شده بنویسید. الف) هر که داد از خویشتن بدهد از داور مستغنی باشد. ب) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن ج) دمی آب خوردن پس از بدسگال د) در آستانه در مثل مار چنبر زد.				
۰/۵	۲ معادل واژه‌های داده شده را از ابیات زیر بیابید و در جای خالی بنویسید. الف) مردان کامل (ب) پهلوانان « که گردان کدام‌اند و جنگ آوران دلیران و کارآموده سران » « جمله عالم زین سبب گمراه شد کم کسی ز ابدال حق آگاه شد »				
۰/۵	۳ املای کدام کلمات نادرست است؟ شکل درست آن‌ها را بنویسید. معرف بر پای خواست، شیخ گفت: « هر چه ما خاستیم گفت و همه پیغمبران بگفته‌اند او بگفت »				
۰/۵	۴ از میان واج‌های داخل کمانک شکل درست را انتخاب کنید و صورت کامل واژه را بنویسید. الف) بیب (غ-ق) وله (ب) (ت-ط) مأئینه				
۰/۵	۵ املای درست را از کمانک انتخاب و در جای خالی بنویسید. الف) درست (ثواب-صواب) (ب) (عزمت-عظمت) ضامن دوام جهان شد				
۰/۵	۶ زمان فعل‌های زیر را مشخص کنید و معادل امروزی فعل‌ها را بنویسید. الف) پیوشید (ب) همی رفت				
۰/۵	۷ ویژگی سبکی بیت زیر را توضیح دهید. « زدش بر زمین بر به کردار شیر ندانست کاو هم نماند به زیر »				
۰/۵	۸ کلمات « ممال » را در بیت زیر بیابید. « کُشانی بدو گفت با تو سلیح نبینم همی جز فسوس و مزیح »				
۰/۵	۹ نهاد و گزاره مصرع دوم را در جدول قرار دهید. « من آزاده از خاک آزادگانم گل صبر می‌پرورد دامن من » <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>نهاد</td> <td>گزاره</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> </table>	نهاد	گزاره		
نهاد	گزاره				
۰/۲۵	۱۰ بیت زیر چند جمله است؟ « من ایرانیم، آرمانم شهادت تجلی هستی است جان کندن من »				
۰/۵	۱۱ رابطه معنایی موجود میان گروه کلمات زیر را بنویسید. (گرمابه - حمام) (شدت - فراغ)				
۰/۵	۱۲ نقش ضمیرهای پیوسته مشخص شده را بنویسید. « چو گفتمش که دلم را نگاه‌دار چه گفت ز دست بنده چه خیزد خدا نگه دارد »				

	با توجه به الگوی زیر یک گروه اسمی مثال بنویسید.	۱۳
۰/۷۵	<p style="text-align: center;">گروه اسمی</p> <p style="text-align: center;">↙ ↓ ↘</p> <p style="text-align: center;">هسته وابسته ۱ وابسته ۲</p> <p style="text-align: center;">↓ ↓ ↓</p> <p style="text-align: center;">اسم صفت مضاف‌الیه</p>	
	قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۰/۵	کلمات سجع را در عبارت زیر نشان دهید. « نبینی که یوسف را از روی نیکو بند و زندان آمد و از خوی نیکو، امر و فرمان آمد؟ »	۱۴
۰/۵	منظور از «گل» و «گلشن» در بیت زیر چیست؟ « به خون گر کشی خاک من دشمن من بجوشد گل اندر گل از گلشن من »	۱۵
۰/۵	مفهوم کنایی عبارت‌های زیر را بنویسید. الف) که رهام را جام باده‌ست جفت ب) شستم خبردار شد	۱۶
۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵	با توجه به عبارت زیر به سوالات پاسخ دهید: « شیرۀ تریاک، آن شیر بی‌باک را چون اسکلتی وحشتناک ساخته بود، خدای من این همان خسرو است؟! » الف) منظور از «شیر» چه کسی است و چه آرایه‌ای دارد؟ ب) دو واژه‌ای که میان آن‌ها جناس وجود دارد، مشخص کنید. پ) مفهوم قسمت مشخص شده را بنویسید.	۱۷
۰/۵	بیت زیر را کامل کنید. « شما را چو باور به یزدان بود »	۱۸
۰/۵	با استفاده از واژه‌های « هنگامه، تازه، پر آوازه » یک بیت از شعر « دلیران و مردان ایران زمین » را بنویسید.	۱۹
۰/۵	قافیه و ردیف را در بیت زیر نشان دهید. « فلک در شگفتی ز عزم شماس ملک آفرین گوی رزم شماس »	۲۰
۰/۵	ادبیات داستانی شامل قصه، داستان، و است.	۲۱
۰/۲۵	وقتی شاهنامه فردوسی را می‌خوانیم، حس و حال، شور و هیجان و روحیه پهلوانی در ما برانگیخته می‌شود و نسبت به میهن و دفاع از آن، وظیفه‌ای آمیخته با غرور ملی و سربلندی احساس می‌کنیم به این گونه آثار « » می‌گویند.	۲۲
۰/۵	نویسندگان آثار « خسرو » و « اسرار التوحید » را از گزینه‌های زیر انتخاب کنید. الف) محمدبن منور (ب) حسین واعظ کاشفی (ج) عبدالحسین وجدانی (د) مرتضی آوینی	۲۳
	قلمرو فکری (۸ نمره)	
۰/۵	بیت زیر بر چه مطلبی تأکید دارد؟ « کبوتری که دگر آشیان نخواهد دید قضا همی بردش به سوی دانه و دام »	۲۴
۰/۵	جمله زیر بیانگر چه مفهومی است؟ « برای من «خواندن» این که شن‌های ساحل نرم است، بس نیست؛ می‌خواهم که پاهای برهنه‌ام آن را حس کنند. »	۲۵
۰/۵ ۰/۵	با توجه به شعر زیر پاسخ دهید. « ز آزار گردآفرید و هجیر بگفتند: کای نیکدل شیر زن که هم رزم جستی هم افسون و رنگ الف) علت غمگینی ساکنان دژ چه بود؟ ب) منظور از قسمت مشخص شده بیت سوم چیست؟ پ) از درد بودند بُرنا و پیر پ) از غم بُد از تو دل انجمن نیامد ز کار تو از دوده ننگ »	۲۶

۰/۵	پ) منظور از « افسون و رنگ » در بیت آخر چیست؟	
۰/۲۵	« صاحب دل » با همه گزینه‌ها به جز گزینه مترادف است. (۱) جولقی (۲) ژنده پوش (۳) درویش (۴) صاحب منصب	۲۷
۰/۲۵ ۰/۵	در بیت « تو قلب سپه را به آیین بدار من اکنون پیاده کنم کارزار » الف) خطاب رستم به کیست؟ ب) معنی مصراع اول را بنویسید.	۲۸
۰/۵	شاعر در بیت زیر چه توصیه‌ای می‌کند؟ « چون نداری ناخن درتده تیز با ددان آن به که کم گیری ستیز »	۲۹
۰/۵ ۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۲۵	شعرهای زیر را به نثر امروزی بازگردانید. الف) « گرت هواست که معشوق نگسلد پیمان ب) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع پ) فرود آمد از دژ به کردار شیر ت) چه وجود نقش دیوار و چه آدمی که با او ج) در حضيض هم می‌توان عزیز بود نگاهدار سر رشته تا نگه دارد» کمر بر میان باد پایی به زیر سخنی ز عشق گویند و در او اثر نباشد	۳۰
۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵	عبارت‌های زیر را به نثر روان امروزی بازگردانید. الف) جناب سرتیپ من این را از روی طبیعت کشیده‌ام. ب) خلف صدق نیاکان هنرور خود بود پ) به شدتی که از روزگار پیش آید، نباید نالید ت) این جا تجلی همه تاریخ است. ج) او خود چشم زمانه ما بود	۳۱
۲۰	موفقیت شما را از حضرت موافق خواهانم. (گروه زبان و ادبیات فارسی دبیرستان نمونه دولتی پور سینا)	
	نمره با عدد با حروف امضا و تاریخ	





فرزندان خوبم! با یاد خدا و ذکر صلوات بر پیامبر مهربانی‌ها و خاندان مطهرش به سوالات زیر با دقت پاسخ دهید.

قلمرو زبانی (۷ نمره)

- ۱ الف) پیر نیاز _____ ب) سرنوست، بخت ج) بهانه‌پوشی _____ د) دامیه و حلقه زبانی _____
- ۲ الف) مردان کامل: ابدال _____ ب) پهلوانان: گردان _____
- ۳ _____ خاست _____ . خواستیم _____
- ۴ _____ بیخولم _____ . طیارشیم _____
- ۵ الف) صواب _____ ب) غرضت _____
- ۶ الف) ماحضت سادس، پهلویی _____ ب) ماضی استراره، معرفت _____
- ۷ کاربرد در حروف اضافه برای کدام یک از زیرین بر _____
- ۸ _____ صلح _____ . مزج _____

نهاد	گزاره
دامس است	آه صبر ما در ورود

- ۱۰ مـه جمله _____
- ۱۱ مترادف _____ . تضاد _____
- ۱۲ ش: حکم _____ . م: مضاف الیه _____



قلمرو ادبی (۵ نمره)

- ۱۴ _____ فرزان _____ . فرمان _____
- ۱۵ _____ شهیدان زرمندگان _____ . سرزمین کشور _____
- ۱۶ الف) رگم اهل خوشی لذات _____ ب) مطلع شدم _____
- ۱۷ الف) خسرو استعاره _____ ب) شیر و شیرین جاس ناقص ارایم _____
- ۱۸ ب) بسیار لاعزمند بود _____

۱۸	شماره جوانور به برهان بود	مرا بر آینه آینه بود	۰/۱۵
۱۹	چو صفا سر آرزوی تازه شد	در باره ایران می آواز زد	۰/۱۵
۲۰	فاطمه عزم - عزم - عزم	روید - نبات	۰/۱۵
۲۱	ادبیات داستان شامل فتنه داستان - داستان - داستان	داستان - داستان - داستان	۰/۱۵
۲۲	وقتی شاهنامه فردوسی را می خوانیم، حس و حال، شور و هیجان و روحیه پهلوانی در ما برانگیخته می شود و نسبت به سپهر و دفاع از آن، وظیفه ای آمیخته با غرور ملی و سربلندی احساس می کنیم به این گونه آثار «سپهر نامه» می گویند.		۰/۲۵
۲۳	«خسرو» «معالجین و جباران»	«اسرار التوحید» - «مهرین حضور»	۰/۱۵
فصل و فکری (۸نمره)			
۲۴	حقیق، عفا و قدر		۰/۱۵
۲۵	سودت آوردن علم بدون تجربه شخص بی ارزش است		۰/۱۵
۲۶	الف) از شکست برد آفرید و هجیر ب) شکست تو باعث شکست خاندان شد پ) برد آفرید با جلد و نترس از دست سوار اب فرار کرد		۰/۱۵
۲۷	«صاحب دلق» با همه گزینه ها به جز گزینه «عاشق» صحیح مترادف است.		۰/۲۵
۲۸	الف) تو کس ب) تعویق یافته من سجاد با همه عهده بلیگر		۰/۲۵
۲۹	حقیقین که قدرت کافراننداری، بهتر است با کسی بخند		۰/۱۵
۳۰	الف) اگر از روی آمان از این که عشق و دوستی و باطن تو غیر نیست، عهد و پیمان خود و قادر باش ب) اگر کسی که مردم را با حالان گرفت صفت سیر در این پ) خانه شیرین از بلای قلعه سپاس آید در حالی که آینه بود و بر حسب نیت یابین سوار بود ت) هیچ تعدادی بین نفس دیوار آستان که با او سخن از عشق مانده و اثری در او ندارد نیست		۰/۲۵
۳۱	الف) جابجایی مرتب من اینها از روی ذوق و استعداد دانی کعبه ام ب) جابجایی را ستمن ایجاد میزند خود بود پ) نسبت به سرخ و کمر که در رفته، بعضی می آید نیاید شفاست کرد ت) این جا معانی جلوه گیری و نمایش همه تاریخ است ج- لوانت از آفتاب در زمانه می آید		۰/۱۵
نمره با عدد		با حروف	امضا و تاریخ

در قسمت شماره ۱ حضرت سوانی جوانم

درجه ۲۰ می توان از این بود. ۲۵